

همایش بین المللی روانشناسی و فرهنگ زندگی
International Conference on Psychology and Culture Life
نگاه به « خود » مبنای تفاوت در سبک زندگی

محمدرضا شمشیری
استادیار دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان (خوراسگان) - ایران

چکیده

قرآن کریم انسان را دارای آفرینش و فطرت منحصر به خود و از این رو متمایز از سایر آفریده ها دانسته است . این تفاوت در اهداف ، نیازها و توانایی ها و ویژگی های روانی بوده ، در کلیه ابنای بشر به صورت مشترک وجود داشته و زمینه را برای رشد و تکامل آن ها فراهم می آورد . تحقق این امر به میزان شناخت و آگاهی انسان از خود بستگی دارد . اگر خود شناسی به صورت همه جانبه صورت نگیرد نیل به اهداف تربیتی و رسیدن به کمال میسر نبوده ، هرگونه نظریه پردازی روانشناختی را با شکست مواجه می کند .

در این جستار علاوه بر بررسی انسان از دیدگاه اسلام و قرآن ، نظریات مازلو و راجرز به عنوان دو تن از روانشناسان انسان گرا در مورد مفهوم خود و خود شناسی با نگاهی تطبیقی مورد بررسی قرار گرفته است . روانشناسان انسان گرا ، خود شکوفایی و رسیدن به کمال را از اهداف مهم زندگی انسان ها برمی شمارند . دین اسلام کمال و قرب الی الله را هدف زندگی انسان ها می داند . کمال مورد نظر انسان گراها در جهان مادی و تجربی و در ارتباط با خود انسان قابل تحقق است . اما حیطه کمال در مکتب اسلام فراتر از جهان مادی است . این امر به تفاوت معنای « خود واقعی » نزد آن ها باز می گردد چرا که در هر دو دیدگاه به معنای تحقق و رسیدن به « خود واقعی » است . « خود واقعی » نزد انسان گراها خود انسانی و تجربی است . حال آن که اسلام خود واقعی را « خود الهی » می داند .

واژگان کلیدی : خود ، خودشناسی ، اسلام ، انسان گرایی ، خود واقعی